

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

4. Arbitrium per gratiam liberari debet, ut operetur actus, non solum supernaturales, sed etiam moraliter bonos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

Liberari autem à corpore mortis hujus, non est aliud, quam liberari à vitis corporis, hoc est, à concupiscentia, non tam ut illa non sit in hac vita, quod fieri non potest nisi magno miraculo omnipotentissimi Creatoris, quam ut voluntati non dominetur, impellendo ut sibi consentiat, & faciat quod lege prohibetur.

Lib. de natura & gratia cap. 53.
A quo malo, inquit idem, se liberari orant nisi maxime de corpore mortis huius? Unde non liberat nisi gratia Dei per IESUM Christum Dominum nostrum. Non utique de substantialia corporis quae bona est, sed de vitis carnalibus unde non liberatur homo sine gratia Salvatoris, nec quando per meritem corporis discedit à corpore. Unde alibi juxta phrasim Apostolicam, vocat hoc, liberari à lege peccati & mortis, hoc est, à concupiscentia, quae instar legis jubet peccatum. Liberari, inquam, ut illa non dominetur, ut ei non consentiatur, ut concupiscentia licet titillante, maneat animus alienus ab affectu & consensione peccati.

Rom. 8.

*Epist. Con-
Carrh. ad
Innocent.*

*Libro 1. re-
tract. c. 23.*

*Libro 1. ad
Rois. c. 10.*

Nam hoc est illud, quod supra Patres Africanos rationem liberationis istius seu liberatricis gratiae explicantes audivimus, dum dicunt arbitrium verè per gratiam Christi fieri liberum: *Dimi à carnalium concupiscentiarum dominatione liberamur.* Hoc est quod Augustinus dicit: *A cuius concupiscentia dominati non liberat nisi gratia Dei per IESUM Christum.* Hoc est quod idem pressius adhuc & clarius dicit: *Gratia liberat delectationem voluntatis à consen-*

sione cupiditatis. Et iterum: *Lex spiritus viæ in Christo Iesu liberavit te à lege peccati & mortis, ne scilicet consensionem tuam concupiscentia sibi vendideret carnis.* Quod alio in loco vocat, liberari ab eo affectu quem lex premit. Quod quia per naturam fieri impossibile est, hinc est quod contra huiusmodi tyrannidem ac dominationem concupiscentiae nos liberationem seu libertatem implorare proficetur, quando dicimus cum Psalmista: *Itinera mea dirige secundum verbum tuum, & ne dominetur mihi omnis iniquitas.* Quomodo enim libera est cui dominatur iniquitas? Ut autem ei non dominetur, vide ab illa quis invocetur & precatur, non pollicetur: *consecratur non pollicetur: optat plenissimam LIBERTATEM non latet propriam potestatem.*

Ex quibus consequenter evidens est, doctrinam istam de servitute voluntatis sub dominante concupiscentia, & ejus liberatione per gratiam, non esse commentum Augustini, vel opinionem ejus, sed doctrinam, & Evangelicam, & Apostolicam, & Catholicam, quam ex sacris Scripturis hausit. Nam inde omnes illae Augustini phrasae tractae sunt, ut ex citatis locis satis superque intelligitur. Quo fit, ut satis mirari nequeam tantum servitutis istius ac liberatricis gratiae in lucubrationibus Scholasticorum silentium, ut quati nova daemonia annunciari putent, quando haec doctrina propalatur.

CAPVT QVARTVM.

Arbitrium per gratiam liberari debet, ut operetur actus, non solum supernaturales, sed etiam moraliter bonos.

SED hic statim oritur quaestio de cujusmodi actibus bonis, intelligat hanc doctrinam suam Augustinus, seu quosnam actus bonos doceat fieri non posse per voluntatis arbitrium, nisi per gratiam ante liberetur, utrum supernaturales tantum seu aliquo modo meritorios, & conducentes ad salutem aeternam; an verò etiam moraliter tantum bonos? Nam inter ista duo actionum genera celebris est inter Scholasticos distinctio: iuxta quam non dubitant plerique huiusmodi gratiam liberationis ad primum istud genus actuum tantum esse necessarium. Sed & ista quaestio à nobis in superioribus expedita est. Ostendimus enim ex perquam solidis & multis Augustini principiis, & luculentissimis testimoniis, ita prostratas & captivas esse sub peccato liberi arbitrii vires, ut nullum voluntatis virtutisque moralis actum aut motum ex omnibus circumstantiis bonum elicere possit, nisi per Christi gratiam adjuvetur, & consequenter liberetur; hoc enim adiutorium & liberatio pari passu gradiuntur. Ipsa enim libertas voluntatis, quam dat gratia, sicut est sanitas ejus, ita & potestas ejus. Itaque videnda quae de ista eadem quaestione diximus, tractatu poenè toto, de viribus liberi

*Id. lib. 3.
c. 4. de statu
quæ videnda*

arbitrii post peccatum, quibus nihil est opus addere, nisi ut tria tantum, quae inter alia plura etiam ibi notata sunt, observentur.

Primum est. Ex ipsa sola natura captivitatatis arbitrii, sub qua post peccatum detinetur, & oppositae liberationis per gratiam, satis perspicue intelligi posse, quod per se nullum bonum voluntatis motum arbitrium possit operari. Captivitas enim illa in eo sita est, quod voluntas concupiscentiae terrene visio intimè penetrata semper, & in omni actu motibus ejus feratur ac referatur, imperio ejus & ponderi indefinenter serviens, eodem plane modo, quo voluntas beatorum in omnibus omnino motibus servit divinae charitati. Illa quippe duo directam oppositionem habent, eo quod non possit voluntas discedere ab amore creatoris, quin in concupiscentiam creaturae hoc ipso delabatur. Et haec est terrena cupiditas seu dilectio Babyloica, quicquid tandem pulchrum praeclarumque praeter Deum diligere videatur, ut alibi diximus.

Secundum est. Opus seu motum voluntatis esse non posse, etiam moraliter bonum, nisi ipsa operis iustitia seu rectitudo diligatur. Alioquin enim distortus amor est, alto referens id quod per seipsum appetendum erat. Unde

17 Vnde & Philosophi quibus in multo fumo
 finitillæ quædam veritatis apparebant, hone-
 statem per se censebant appetendam, & peten-
 dam esse ut posset opus esse bonum. Iam verò
 impossibile esse, ut ipsa iustitia diligatur sine
 gratia Dei, latissimè declaravimus & proba-
 vimus ex principiis Augustini, tractatu de
 pura natura per multa capita.

Tertium est: Hinc intelligi veram radi-
 cem, cur nec opus moraliter bonum fieri pos-
 set sine gratia liberatrice voluntatis. Id enim
 quod per concupiscentiæ servitutem aufertur
 bonis operibus, quæ homo facere sine gratia
 conatur, non est aliqua operis supernaturali-
 tas, vel ratio meriti, vel simile quid, sed est
 ipsissima ratio formalis, qua constituitur opus
 bonum, ita ut eà deficiente sit malum, hoc est,
 vere proprièque peccatum. Ponderus enim con-
 cupiscentiæ, quo animus possessus est, detor-

quet eum ab amore iustitiæ & rectitudinis,
 quæ in opere, ut bonum sit, necessario specta-
 ri debet, & affigit alicui creaturæ, cuius vel
 consequendæ cupiditate flagrat, vel amitten-
 dæ timore cruciatur: quæcunque tandem illa
 sit, sive ab opere quod meditatur distincta,
 sive ipsum opus, aut splendor, pulchritudo
 ac temporalis honestas ejus. Nec enim illa
 minus creaturæ sunt, quam animus, & ratio,
 & voluntas, quæ illis appetendis immorantur.
 Quod autem illa ratio iustitiæ quam diligen-
 dam in omni opere bono dicimus, ipse Deus
 sit, nec amari ullo pacto possit amore aliquo
 naturali in eodem jam citato loco fuse demon-
 stravimus. Vbi etiam illud effugium rejeci-
 mus, quo Scholastici dicunt, Augustini do-
 ctrinam, qua gratiam ad opera bona necessa-
 riam esse statuit, de operibus pietatis, vel quæ
 fiunt sicut oportet intelligendam esse.

Vide ibidem
 c. 9. 10. 67.

CAPVT QVINTVM.

Utrum aliquid possit arbitrium suis naturalibus viribus, ad
 hoc, ut gratiam illam adipiscatur. Facienti quod in se est
 per naturæ vires, non datur ex aliqua stabili
 lege, gratia.

CVM igitur per Augustini doctrinam
 locis citatis abundè traditam & expli-
 catam, captivo arbitrio voluntatis
 omne opus bonum ablatum sit, non
 solum naturale, & meritorium, & piete-
 tatis, & justificationis, & sicut oportet, sed
 etiam moraliter bonum, quæri ulterius pos-
 set, utrum sittem aliquid suis viribus arbi-
 trium proferre possit, quo ad gratiam benè
 operandi præparetur? A qua quæstione non
 dissimilis est illa celebris inter Scholasticos,
 Utrum facienti quod in se est per naturæ vi-
 res, detur gratia. Cujusmodi quæstiones hic
 propono, non quod juxta doctrinam sancti
 Augustini traditam, difficultatè habeant, sed
 ne quis eas à me vitatas putet, quibus se tan-
 toperè Scholastici fatigant: aut ne imperitior
 quispiam principiorum aut librorum ejus, re-
 condita in controversiis istis mysteria, nodos-
 que indissolubiles latere arbitretur. Planissima
 est enim responsio negativa. Quod ex diversis
 principiis Augustini necessariò dicendum est.
 Nam in primis in eodem illo tractatu, de sta-
 tu liberi arbitrii post peccatum, ut jam jam
 diximus, demonstratum est, nullum opus vel
 moraliter bonum suis viribus liberum arbi-
 trium posse facere. Igitur nec ad Dei gratiam
 se preparare vel disponere. Opus enim quo se
 disponeret, vel quod facienti, gratia conferretur,
 ut minimum esse deberet moraliter bonum.

Secundò ibidem declaratum est, non solum
 arbitrium non posse facere suis viribus opus
 moraliter bonum, sed etiam quicquid facit
 ante gratiam esse veri nominis peccatum
 ac mendacium, & hoc à Concilio Arausicano

esse definitum. Quid autem sibi speret gratiæ
 quisquam peccatis mendacibus; faciendis con-
 ferendum? Quapropter ut perniciosam hu-
 jusmodi fiduciam ex animis hominum fundi-
 tus Augustinus extirparet, frequenter inculcat
 eis, quid illud sit, quod homo ex se conferre
 possit, quod non dico meritum gratiæ, sed
 vel ordinem aliquem ad gratiam habeat. Do-
 cet enim non esse opera vel pietatis, vel vir-
 tutis, vel moraliter bona, vel aliquid hujus-
 modi, quo posset humana vanitas extolli, sed
 esse merita damnationis, hoc est, magnum
 miseriarum cumulum, circa quas misericor-
 dia ejus posset magis enitescere. Nihil, inquit,
 boni fecisti, & datur tibi remissio peccatorum. Atten-
 duntur opera tua & inveniuntur omnia mala; si quod
 debetur illis operibus Deus redderet, utique damna-
 ret. Stipendium enim peccati mortis. Malis operibus
 quid debetur, nisi damnatio? Bonis quid debetur, nisi
 regnum calorum? Et alio in loco: Totum in illis
 asperum, totum tetrum, totum detestandum; & cum
 illi nihil adferant ad te, unde salventur, pro nihilo
 salvos facies eos, id est, gratis data gratia tua. Et
 accuratissima adhibita distinctione naturæ &
 actuum, quæ in hominibus ante gratiam re-
 periuntur, sic omnem superbiæ fontem tollit:
 De me omnino nihil presumam. Quid enim attuli boni
 ut mei in serereis, & me iustificares? Quid in me in-
 venisti nisi sola peccata? Tuum nihil aliud nisi natura
 quam creasti, cetera mala mea que delevisti. Et in
 Psalmum septuagesimum: Commendat nobis gra-
 tiam Dei; commendat nobis, quia nos per nosmetipsos
 nihil sumus: commendat nobis, quia quicquid sumus,
 illius misericordia sumus: Quicquid autem ex nobis su-
 mus, mal' sumus. Et in Psalmum centesimum
 quadragesimum secundum: Ecce in tua iustitia
 exaudi

Præfat. in
 Psal. 31.

In Psal. 55.

In Psal. 58.

In Psal. 70.
 in Conc. de
 1. parte.

In Psal. 142.
 exaudi